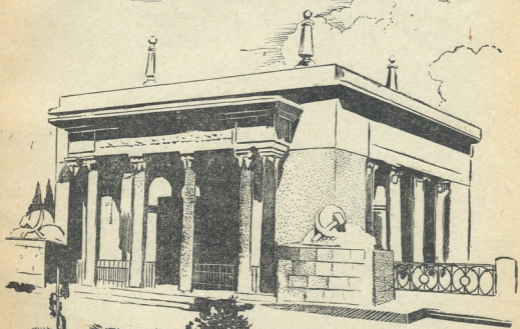
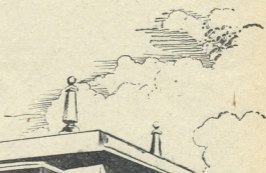

1939

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ქტომბერი

1939

№12

ოქტომბრული

№ 12
დებემბერი
1939 წ.

გამომცემლობა „კომუნისტი“

რედაქ. მისამართი: თბილისი, გრიბოედოვის ქ., № 34
ტელ. № 3-02-61

საბ. პ. ლ. კ. კ. ცეკას და საბ. განსახკომის ერთობიერი ორბანო

შენსარსი

გვ.

1. ანა ხახუტაშვილი (ცეტი), —კაკლობანა (მოთხრობა) 1
2. გიორგი გუჩუაშვილი, —თმარ ქალის წერილი ბელადს (ლექსი) . . . 3
3. იაკობ ბალახაშვილი, —იოსებ ჯულაშვილი გორის სასულიერო სა-
სწავლებელში (ნარკვევი) 3
4. სანდრო შლენტი, —სურა ბელადის სახლში (ლექსი) 9
5. ლავრენტი შიშინძე, —კიროვთან (მოთხრობა) 10
6. ლიდა მებრალიძე, —ძია სტალინს ამანათს უგზავნიან (ლექსი) . . . 12
7. აბაკი კერძალაძე, —მზიური წალოტი (პიესა) 13
8. ვეფხე კანდელაკი, —ჩემი საჩუქარი (ლექსი) 15
9. გურამ ასათიანი, —სტალინი (ლექსი) 16
10. ლონდა იონათამიშვილი, —სიმღერა ბელადზე (ლექსი) 16
11. ირაკლი აბაშიძე, —ჩვენებური მწერები (ლექსები) გარეკანის მე-3 გვ.
12. თამარ შავდავაშვილი, —საოქტომბრო სიმღერა (ნოტი) გარეკანის მე-4 გვ.

დამატება: ფერადი სურათი „სტალინი ბევრობაში“ ნახატი დ. ვოლგინისა
გარეკანზე: პავლიონი, რომელშიაც დაცულია სახლი, სადაც დაიბადა
დიდი სტალინი

ქრუნალის გაფორმება და გარეკანის მხატვრობა ეკუთვნის მხატვარ — ი. ქიქიაშვილს
ფოტო სურათები — რ. აკოფოვის

პასუხისმგებელი რედაქტორი: ლ. შიშინძე   პასუხისმგებელი მდივანი: თ. შანშიაშვილი

გადაეცა წარმოებას 21/XI 39 წ.   ქალაქის ზომა 60×92
ხელმოწერილია დასაბუქდა 14/XII—39 წ.   ფორმათა რაოდენობა 20-გვ. 9¹/₂×14

„სტალინი ბავშვობაში“. ნატო დ. ვოლგინისა
ეშანალ „ოქტომბერულს“ დამატება, ბელუდის დამატებიდან 60 წლის შესაბამის ბავშვს.

ქაქეობა

3545

— ტყუანს!
 — რა ტყუანს!
 — ტყუანს გაუხმეს კინკრისო, რომ
 სალა ახლა არც ერთ კაკალს არ მოხვედ-
 რია!

— რას ლაპარაკობ, ბიჭო, ბრმა გქონ-
 და ვე თვალები, რომ სალამ უკანასკნელი
 კაკალი ისე გაანძრია, რომ გვერდზე მოლ-
 რიკა?

ასე კამათობდა 1891 წელს გორის სა-
 სულიერო სასწავლებლის ეზოში ორი
 პატარა ბიჭი. მეორე გაცვეთილის დასვენე-
 ბა იყო. ეზო საესე იყო ბავშვებით. ზოგი
 დარბოდა, ზოგი ჯამბაზივით ყირამალა
 დგებოდა, ზოგი „წიო-წიოს“ თამაშობდა.
 იყო ფუსფუსი და ღრიანცელი, მაგრამ
 ამ ორ ბავშვს არავითარი ხმაურობა არ
 ესმოდა.

— რას მიცქერის! ველარ მიცანს!—უფ-
 რო მაგრად წაუტია შავმა თაღო ხიზა-
 ნაშვილმა სუსტ და მინაზებულ გიორგი
 ჩარკვიანს, კაკლების მწკრივს მარდად
 დასწვდა და არხეინდ ჩაიხსრიალა ჯი-
 ბეში.

— არც კი გრცხვენინან, სულ ეგრე შა-
 რობ, კაკლები ისე მომტაცე, ერთიც კი
 აღარ დამრჩა, რომ დიდ „პერემენაზე“
 პურს შევეტანო, — წაიბურტყუნა გიორ-
 გიმ, ამობრუნებული ჯიბე ისევ ჩაიბრუ-
 ნა და ის იყო კლასისაკენ უნდა გამობ-
 რუნებულიყო, რომ უცებ სოსო ჯულა-
 შვილის წკრიალა ხმა მოესმა:

— ჰეი, ჰეი, ეკაკო, სამი ქურდი ერთა-
 თო, ერთი მოკვდა, ერთი დარჩა, ერთი
 წყალში გადავარდა, — მომიღეროდა ჯუ-
 ლაშვილი და თაღოსა და გიორგისაკენ
 ასკინკლით მოხტოდა.

სოსომ რომ გიორგი დაღვრემილი სა-
 ხით დაინახა, ფეხი უცებ ჩამოუშვა, გაე-
 ცინა, თვალები შუქით ავესო და გიორ-
 გის გვერდზე გამოხედა.

— აი შე ლიფსიტა, შენა! დღესაც წააგე,
 განა?! საწყალი ბებიაშენი კაკლისაგან
 იმიტომ გააჩანაგე, რომ სულ ამ შვე
 ტყირებს შეეკამა?!

— მე რა ვქნა, სულ მშარობს, სალა
 რომ კაკალს გვერდზე გაუვლის, ინძრაო,
 ხელად დააცხრება ხოლმე და იტაცებს!
 ნაწყენი კილოთი წაძოძიძახა გიორგიმ.

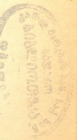
— სოსო, თუ ძმა ხარ, კაკალი რომ
 ინძრევა, მაშ თამაში დასრულებული არ
 არის?!

— ეხ, მაგან თამაშის რა იცის, ქათა-
 მივით ორი ფეხი აბია! — თქვა სოსომ და
 სალას დასწვდა.

— თაღო, ერთი ვე კაკლები ისევ თა-
 ვის აღგილას დააწყე, ახლა მოდი მე და
 შენ ვითამაშოთ და გიორგიმ კი გვიც-
 ქიროს, აკლაობა როგორც უნდა. სველი
 მხარე ჩემი და მშრალი შენი, — თქვა
 სოსომ და ქვეს დახედა. ქვა გულაღმა
 სველი გვერდით დაეცა.

— ა, ყოჩაღ, სალა! ხედავ, თაღო,
 პირველი გარტყმა ჩემია.

სოსო ქვეს ხელმეორედ დასწვდა და
 კარგა მოშორებით ჩამწკრივებულ კაკ-

ლებს რომ ვახედა, თავი გაიქნია და თა-
დოს სიცილით უთხრა:

— აი, შე თაღლითო, შენა! ერთი ვერ-
სის სიშორით რომ დაგიწყვიტა, განა,
ეგ ჯერიია? მაგრამ იყოს, იყოს, მაგასაც
მოვუხერხებ რამეს, — თქვა ჯულაშვილმა.
ნაბიჯი წინ წადგა, დაიკუზა და ხელის
მარდი გაქნევით სალა დედამიწაზე, რო-
გორც ყინულზე, სწრაფად გაასრიალა.

გამწკრივებული კაკლების შუაგულს სა-
ლა ისე ღონივრად მოხვდა, რომ ერთი
იქვე დანაქუქა, დანარჩენები აქეთ-იქით
შორს გაფანტა.

— ჯან, ბიჭო! ვენაცვალე შენ მარ-
ჯვენას! — სიხარულით წამოიძახა გიორ-
გიმ და გაფანტულ კაკლებს დაედევნა.

— აი, სოსოჯან, ღმერთმა შეგარგოს!
შენთვის, ძმაო, ალაღია, ალაღლი! — აღტა-
ცებით უთხრა გიორგიმ და კაკლები სო-
სოს გაუწოდა.

— მე რად მინდა ეგ კაკლები? შენ-
თვის ჩამიბარებია, — უთხრა სოსომ გიორ-
გის და მერე ხიზანიშვილს მიუბრუნდა.

— მიდი, მიდი, თაღო, რალასა დგე-
ხარ? სანამ ზარი დაირეკება, ერთ გათა-
მაშებას კიდევ მოვასწრობთ. ჰა, ხომ არ
გენანება სხვისი კაკლების დაწყობა? —
ირონიული ღმილით უთხრა სოსომ ხიზა-
ნიშვილს, როცა ბიჭს რალაც ყოყმანი შე-

ნიშნა.

— სხვისა რად იქნება, მოგებული გა-
ნა სხვისია?!

უქმაცოფილო კილოთი ჩაილაპარაკა
თაღომ და კაკლები მაინც ხელახლა ჩა-
ამწკრივა.

— ახ, ნეტავი ჩვენ ჩოფურა ილარიონს
ზარის დარეკა ორი წუთით დაავიწყდეს,
რომ თაღოს ჯავრი სოსომ ჯიგრიანად
ამომყაროს!

— მერე შენ რა? — წაუტია გულმოსულ-
მა თაღომ. — ჯულაშვილმა რომ გაიმარჯ-
ვოს, შენ რა მოგმატება, შენ ისევ ეგრე
ღონდლო და პირლია დარჩები, როგორც
ებლა ხარ.

— ღონდლო რად იქნება?! — გამოექო-
მაგა ამხანაგს ჯულაშვილი. — არ გახსოვს,
ქართული ენის მასწავლებელმა გიორგი
როგორ შეაქო, განა მართლა კაკლების
მრგებება საქმე? მაგრამ იქით, იქით, თა-
ღო, აგერ ილარიონი ზარის დასარეკად
მიდის. ჩამოდექი მეთქი! — აჩქარებით
წამოიძახა სოსომ და სანამ ბავშვები სკო-
ლის აივნისაკენ გაიხედავდნენ, ზარის
ჩამორეკამდის სოსომ კაკლები სალას ისევ
შორს გააფანტევინა და გიორგის მიმარ-
თა:

— გასწი, ბიჭო, წამოკრიბე, თაღოს
ღლეს ეს ვაკმაროთ და მერე საცა თავი-
სი თქვას, იქ ჩვენსასაც ნუ დაივიწყებს.

ნებაში ვანო კეცხოველი, — ენციკლისთვის მიწურული, მზიანი დღე იყო მთელი სკოლის მოწაფეები, დიდი და პატარა, შესვენებისას ყველა გამოშლილიყო სკოლის ეზოში. ეზოს ერთ კუთხეში შეგროვილიყვნენ ჩემი განყოფილების (საშუალო მოსამზადებელი) მოწაფეები და მეც გავექანე მათგან.

მისვლისთანავე შევამჩნიე, რომ მოწაფეების შუა იღვა ჩემთვის სრულიად უცნობი ბიჭი, გამოწყობილი მუხლებამდე გრძელ შავ ახალუხში, ახლად შეყვრილ ყელიან ჩექმებში, წელზე შემოჭერილი ჰქონდა ტყავის პრტყელი ქამარი, თავზე ეხურა შავი მაულის კარტუზიანი ქუდი. ტანად გამხდარი იყო. სახე ოდნავ ფერმკრთალი. ეს იყო ამხანაგი სოსო ჯულაშვილი¹⁾

სასწავლებელში შესვლის პირველ ხანებიდანვე იოსებ ჯულაშვილმა მიიპყრო საყოველთაო ყურადღება როგორც კარგმა მოკრივემ, მობურთავემ, საუკეთესო მოწაფემ და შესანიშნავი ხმის პატრონმა. გიორგი ელისაბედაშვილი იგონებს:

ვინ გაიმარჯვა კრივში? — სოსომ; ვინ წააქცია ქიდაობაში ამხანაგი? — სოსომ; ვინ გაითრია წრიდან მოხერხებულად ქამარი და რიგიანად აუხურა ფეხები წრეში მღვამს? — სოსომ; ვინ გააქცა ყველაზე შორს ბურთი? — სოსომ; ვინ კითხულობს ყველაზე მეტ წიგნებს? — სოსო; ვინ არის ამხანაგური გრძნობით ყველაზე მეტად გატაცებული? — სოსო; ვინ სწავლობს ყველაზე უკეთესად? — სოსო; ვინ მღერის ყველაზე ტკბილი ხმით და მოხდენილად? — სოსო.²⁾

სასწავლებელში სულ მალე, იოსებ ჯულაშვილის გულმოდგინე მეცადინეობითა და მეთაურობით, მოწაფეთა ლიტერატურული წრე ჩამოყალიბდა. ამ წრეში იოსებ ჯულაშვილის გარდა შედიოდნენ: დ. გოგობია, პ. კაპანაძე, მიშა დავითაშვილი, ვანო კეცხოველი, კოტე ჩუტკერაშვილი, გ. გლურჯიძე, აღექსანდრე ციხითათრიშვილი, გიორგი გიგიტაშვილი, სოსო ირემაშვილი, ვასო ხახანაშვილი, სანდრო კაცხაძე, პეტრე აღამაშვილი და სხვები.

1) მარტა — ენგელს — ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, ფონდი 34, საქმე № 99 ა.

2) მარტა — ენგელს — ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, ფონდი 34, საქმე № 13.

გორის ციხე მე-19 საუკუნეში

ხსენებული წრის წევრი თავის ხელმძღვანელად სრულიად ღირსეულად თვლიდნენ იოსებ ჯულაშვილს და ისიც შეძლებისამებრ უძღვოდა წრეს. აღნიშნული ლიტერატურული წრის წევრი ვანო კეცხოველი გვიამბობს:

„იქ, სადაც ამხანაგი სოსო გაჩნდებოდა ხოლმე, უეჭველად მის გარშემო შეიქმებოდა მოწაფეთა ჯგუფები და თითქოს ბრძანებას ელოდნო, ისე ვიყავით გამზადებულნი. მისი სიახლოვეროგორაც ყველას ახარებდა და მასთან ყოფნის დროს უფრო მხნედ და თავისუფლად გრძნობდა თავის თავს ყველა ჩვენგანი.“

ამხანაგ სოსოს უყვარდა წიგნების კითხვა, ხელში უჭირავს ი. ჭავჭავაძის, ალ. ყაზბეგის და სხვების თხზულებები, კითხულობს მათ გაფაციცებით და მსჯელობს სხვადასხვა ტიპებზე. ეხლა (უფროს კლასში) ამხანაგ სოსოსთან მიდიან არა სათამაშოდ, არამედ მისი აზრის, შეხედულების ვასაგებად ამა თუ იმ მოქმედი პირის შესახებ.

უნდა ითქვას, რომ მისი გამოთქმული აზრი ჩვენთვის რატომღაც ვადაძქრელი იყო ხოლმე. ვცდილობდით შეკამათებას, სასტიკად გვაპარცხებდა. მიუხედავად ამისა, უფრო მეტი პატივისცემით და სიყვარულით ვიმსჯელებოდით მისდამი.“¹⁾

იოსებ ჯულაშვილი როცა რაიმე კარგ წიგნს წაიკითხავდა, მაშინვე წრის წევრებს წანაკითხის შინაარსს გადასცემდა და ურჩევდა თვითონაც წაეკითხათ იგი. წრის ერთერთი წევრი, პეტრე კაპანაძე, მოგვითხრობს:

„სოსო თუ რომელიმე რიგიანი წიგნის შესახებ გაიგონებდა რამეს, უსათუოდ იშოვიდა და წაიკითხავდა. ამასთანავე მას ერთი საუკეთესო თვისება ჰქონდა: თუ წაიკითხული წიგნი მოეწონებოდა, უსათუოდ ურჩევდა ამხანაგებს, მათაც წაეკითხათ. მასსოც, ერთხელ,

ვგნატე ნინოშვილის „გოგია უიშვილი“ წაიკითხვის შემდეგ, ჩვენთან მოიბრძანა, მაჩვენა წიგნი და აღშოკოვებით მითხრობდა იმ უუკუდმართობაზე, რაც მოიხრობაში იყო დახასიათებული.“²⁾

მართალია, გორის სასულიერო სასწავლებელს თავისი ბიბლიოთეკა ჰქონდა, მაგრამ სასწავლებლის ადმინისტრაცია მოწაფეებს ისეთ წიგნებს ურიგებდა, რომლებიც ოდნავადაც ვერ აკმაყოფილებდა ლიტერატურული წრის წევრთა განვითარების დონეს. წრის წევრი იძულებული იყვნენ საკითხავი წიგნები სხვაგან ეშოვათ.

„სასწავლებელთან, — წერს თავის მოგონებაში გ. გლურჯიძე — იყო, ბიბლიოთეკა. როცა ჩვენ წამოვიზარდენით, წიგნების კითხვამ გავციტავა. მართველობა გვაძლევდა წიგნებს, რომლებიც არ შეეფერებოდნენ ჩვენს გემოვნებას, და ამიტომ სათანადო ლიტერატურას საკითხავად ვშოულობდით არსენ კალანდაძისაგან, რომელსაც იმ ხანად გორში წიგნის დუქანი ჰქონდა გახსნილი. კალანდაძესთან ჩვენ ვშოულობდით აკაკი წერეთლის, ილია ჭავჭავაძის, რაფიელ ერისთავის და სხვათა თხზულებებს.“³⁾

განსაკუთრებული სიყვარულითა და გატაცებით კითხულობდნენ ერთად შეყრისას ლიტერატურული წრის წევრები ილია ჭავჭავაძის „რამდენიმე სურათს ყაჩაღის ცხოვრებიდან“ და ალექსანდრე ყაზბეგის ნაწერებს. ვანო კეცხოველი იგონებს:

„ყველაზე ძლიერ გვიყვარდა „კაკო ყაჩაღი“, რომლის წაიკითხვის დროს ცივი შრუბნული გვივლიდა ტანში, ზაქაროს მოხსენიებისას გლახვის სვეტის ჩვენი თვალები ცრემლებით აუვსია. ალ. ყაზბეგის გმირები კიდევ პატრიოტულ გრძნობებს აღვივებდა ჩვენს ნორჩ გულში.“⁴⁾

¹⁾ მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, ფონდი 34, საქმე № 10.

²⁾ „Рассказы старых рабочих Закавказья.“ 1927 წ. გვ. 17-18.

³⁾ მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, ფონდი 34, საქმე № 99 ა.

ლიტერატურული წრის ის წევრნი, რომელთაც ცოტად თუ ბევრად ხატვა ემარჯვებოდათ, ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს ისტორიული პაროვენების, კლასიკოსებისა და მათი გმირების დახატვაში. ამ შეჯიბრებაში იოსებ ჯულაშვილიც იღებდა ხოლმე მონაწილეობას.

„ჩვენ კლასში, — მოგვითხრობს პეტრე ადამაშვილი, — იყო ერთი ამხანაგი, თუ არ ვცდები, ბასიაშვილი, რომელსაც ხატვა ძალიან ეხერხებოდა. ის იყო, ასე ვთქვათ, პორტრეტისტი, მოჰქონდა ხან ილიას, ხან აკაკის, ხან კიდევ ყაზბეგის სურათები. მაგრამ მთელი კლასის ყურადღება ბოლოს თამარ მეფის სურათით მიიქცია.

ეს გულში ჩავარდნოდ სოსოს კლასში ისიც ხატავდა. მაგრამ ბასიაშვილის თამარ მეფემ მასში აღძრა მეტოქეობის სურვილი. ერთი თვის განმავლობაში არაფერი არ მოუტანია ნახატებიდან,

აი, შენვლდა თამარ მეფის სურათის მიერ მოხდენილი შთაბეჭდილებაც, ბოლოს სულაც მივივიწყეთ, სწორედ ამ დროს შემოიტანა სოსომ შოთა რუსთაველის სურათი, კარგა ვეებერთელა ქალღმერთი, და შეუმჩნევლად შუა კედელზე ჩამოჰკიდა.

როცა თვალი შევავლეთ, ჩვენ აღტაცებას საზღვარი არ ჰქონდა, დამარცხდა ბასიაშვილი, რომელმაც აღიარა, რომ ამნაირად მე ვერ შევძლებ ამის დახატვას. სურათი ყურადღების საგნად გადაიქცა. ნახეს მასწავლებლებმაც.

მაწავლებლებს არ სჯეროდათ, რომ ეს მისი ნახატი იყო, მაშინ გაჯავრდა სოსო და დასვენების დროს ყველას თანადასწრებით იგივე სურათი დახატა, ოღონდ უფრო მინიატურული სახით.¹⁾

1893 წელს, როცა იოსებ ჯულაშვილი გორის სასულიერო სასწავლებლის მესამე კლასში იყო, დაიწყო მზადება რაფიელ ერისთავის იუბილეის ჩასატარებლად. ლიტერატურულმა წრემ დაავალა იოსებ ჯულაშვილს დაეწერა რაიმე რაფიელ ერისთავის საიუბილეოდ.

ამხანაგმა იოსებმა ეს დავალება მაშინვე შეასრულა. სამწუხაროდ, იუბილემ რომ წლით დაიგვიანა. იგი გაიმართა 1894 წლის 22 ოქტომბერს, როცა იოსებ ჯულაშვილი უკვე თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა. მაგრამ შრომას ტყუილად არ ჩაუვლია. ამხანაგ სტალინის მიერ გორის სასულიერო სასწავლებელში ყოფნისას დაწერილი რაფიელ ერისთავისადმი მიძღვნილი ლექსი დაიბეჭდა 1895 წლის გზზეთ „ივერიის“ 29 ოქტომბრის ნომერში.

გრიგოლ გლურჯიძე ამის გამო თავის მოგონებაში წერს:

„რაფიელი ერისთავის იუბილემ იყო გადასახდელი, ამხანაგებმა სოსოს დაავალეს ამის შესახებ რისამე დაეწერა. არ მახსოვს რომელ ვაზეთში, ამხანაგმა სოსომ მოათავსა ლექსი სხარტი და შინაარსიანი. მიუხედავად იმისა, რომ რაფიელი, როგორც გლეხის მოსარჩლემ, ბრძოლის გზას ვერ სახავდა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად, ამხანაგის სოსო მაინც იწოხებდა რაფიელს, როგორც აღმნიშვნელს გლეხის გაქირავებული მდგომარეობისა. მაშინ ამხანაგი სტალინი მესამე კლასში იყო.“²⁾

აი თვითონ ლექსიც:

კავშირე მისითაჲს

როს მშრომელთ გლეხთა ვაებით
საბრალოდ აცრემლებული
ზეცას შეჰკენსელი, მგოსანო,
ერისთვის თავ—დადებული;
როს ერის კეთილდღეობით
საამოდ აღტაცებული
სიმთ აქდერებდი ტკბილ ხმაზედ,
ვით ზეცით მოვლინებული;
როს დაჰვალობდი საშუმბოლოს,
ის იყო შენი ტრუფიალი,
მისთვის გაჰქონდა შენ ჩანგსა
გულის — წარმატატი წკრიალი....
მაშინ, მგოსანო, ქართველი
თურმე ციურს ძეგლს გიგებდა
და წარსულს შრომას, ვაებას

¹⁾ მარტს—ენგელს—ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, ფონდი 34, საქმე № 292.

²⁾ მარტს—ენგელს—ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, ფონდი 34, საქმე № 84.

აწმყოთი გიგვირგვინებლა.
შენმა სიტყვებმა მის გულში
უკვე გაიდგა ფესვია,
მოიმკე, წმინდა მცხოვანო,
რაც სიყმით დაგითვისია;
ნამგლად იხმარე ერისგან
გრძნობით ჰაერში ძახილი:
„ვაშა, რაფიელ! გამრავლდეს
ამხელში შენებრი შეილი!!!“¹⁾

გორის სასულიერო სასწავლებლის
ლიტერატურულ წრესთან ჩამოყალიბე-
ბული იყო სცენისმოყვარეთა ჯგუფი,
რომელიც თავის წარმოდგენებს გორის
გარეთაც აწუობდა. სცენისმოყვარეთა
ჯგუფში ხანდახან იოსებ ჯულაშვილიც
იღებდა მონაწილეობას. ვასო ხახანაშვი-
ლი ამხანაგ სტალინზე დაწერილ მოგო-
ნებაში ამის გამო წერს:

„ერთ დროს ჩვენ გავგიტაცა თეატრმა
და ვიღებდით ხოლმე აქ მონაწილეობას
სცენის მოყვარეთა მიერ გამართულ წარ-
მოდგენებში. მახსოვს სოსო მეჩექმის ბი-
ქის როლში (ვალერიან გუნიას ვოდე-
ვილ „არც აქეთ, არც იქითში“). უნდა

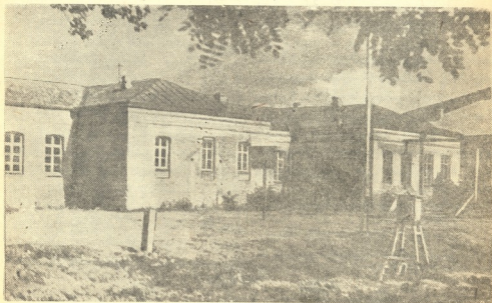
აღვნიშნო, რომ ამ როლს სოსო 13
14 წლისა სამაგალითოდ ასრულებდა.
სცენის მოყვარეთა ჯგუფი, რომელიც
უმთავრესად მოწაფეთაგან შესდგებოდა,
წარმოდგენებს მართადა არა მარტო
გორში, სოსომ აქტიური მონაწილეობა
მიიღო წარმოდგენების გამართვაში ცხინ-
ვალშიაც.“¹⁾

აღნიშნულ სასწავლებელში პედაგოგ
სიმონ გოგლიჩიძის მეტაურობით მოწა-
ფეთა საგალობელი გუნდი იყო ჩამოყა-
ლიბებული, რომელთა უმრავლესობა
ლიტერატურული წრის წევრები იყვნენ.
მათ შორის გამოირჩეოდნენ: იოსებ
ჯულაშვილი, სოსო ირემაშვილი და სან-
დრო კავსაძე. პეტრე ადამაშვილი გვიამ-
ბობს:

„სოსო (ჯულაშვილი) შესანიშნავად გა-
ლობდა. განსაკუთრებით აუწერელ შთა-
ბეჭდილებას სტოვებდა იგი ტრიოში.
თითონ პირველი დისკანტი იყო. სოსო
ირემაშვილი ალტი, ხოლო სანდრო კავ-
საძე ბარიტონი.“²⁾

¹⁾ მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფი-
ლიალი, ფონდი 34, საქმე № 306.

²⁾ მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფი-
ლიალი, ფონდი 34, საქმე № 292.

გორის სასულიერო სასწავლებელი, სადაც სწავლობდა სტალინი.

გვეყვანა სოფ. დგერისში, სადაც კარგად ვისიამოვნეთ და დავისვენეთ.

მეორე დღეს ცხინვალს ვესტუმრეთ და ჩვენი კონცერტით გავახარეთ დამსწრე საზოგადოება. დიდი იყო აღფრთოვანება, დიდი იყო აქეთიქით წვევა, რომ სტუმრობა გაჩაღებულიყო, მაგრამ სოსოს

ამხანაგებით არ ეცალა და დავბრუნდით.¹⁾

ორიოდე კვირის შემდეგ ჯგუფმა მტრივი კონცერტი სურამში მოაწყო. კონცერტში მონაწილეობდნენ: სოსო ჯუღაშვილი, დათა სალარიძე, არჩილ ბეგოიძე და სხვები.

¹⁾ მარტს—ენგელს—ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, ფონდი 34, საქმე № 298.

სანდრო ჭავჭავაძის

სურა ბეჯაღის სანდრო

ამ პატარა სახლის ახლოს
ნეტავ მქონდეს სადმე ბინა,
ყოველ დღით რომ ვუცქირო
აივანს და სახლის ბრწყინვას.

შევიარხო ეს ბუჩქები,
ყვავილები წითელგულა,
დავკრიფო და იმ სურაში
ჩავდო კოხტა თაიგულად.

სიყვარული ამოვქარგო,
არ დავაჰქნო არასოდეს...
ამ ოთახში ნარწვევ აკვანს
მულამ ასე შევხაროდე...

ახლაც თითქოს მართლა მესმის
მოკისკისე ბავშვის მღერა,
ჯოხის ცხენზე გადამჯდარმა
მიწა ძალზე ამტვერა.

ოთახშიაც შეირბინა,
გაიგრილა წყალით გული,

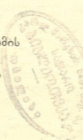
გადმოველო მოაჯირს და
დარბის ისევ მხიარული.

ანდა გულს რა შეუტოკებს,
საქიდაოდ იწვევს ბავშვებს,
პურითაც ხომ ილუქმება
და ხმაურით ეზოს ავსებს...

მეც ის სურა მსურს ავავსო
ნატანტარის ცივი წყალით,
მივართვა და თამაშობა
მოვავგონო ძია სტალინს.

კიდევ ისიც, რომ შემქმდოს,
გავუგზავნი შარბათს სურით,
სურას, მორთულს ყვავილებით,
გავაყოლებ თან დიდ სურვილს:

მისი ზრუნვა, მზის კაშკაშით,
არ მოგვაკლდეს არასოდეს,
კრემლის თავზე მბრწყინავ
ვარსკვლავს
მულამ ერთად შევხაროდეთ.

კიროვთან

ვლოდია მატუსოვი პატარა ბიჭი იყო, მაგრამ მეტად სოცხალი, ცქვიტი. სულ ფუსფუსებდა, მისი ჭკვიანი თვალები ყველას ყურადღებას იქცევდა; თუ ამხანაგებში თამაშობდა, მაინც ის პირველობდა, ხოლო არ უყვარდა ტოლებთან ჩხუბი და აჯალმაჯალი. ხანდახან ძალიან სასაცილო რამეს მოიგონებდა, აკინებდა ამხანაგებს. ბოლოს თვითონ ისე ჩაივლიდა ახარხარებულ, მეტი სიცილისაგან აკრემლებულ ტოლებში, ვითომ აქაც არაფერია, არ ეკინებოდა, თანაც გაკვირვებით იკითხავდა:

— რა მოგივიდათ, რა ნახეთ, ასე რომ იცინით?

— მსახიობი ხარ, ძმაო, მსახიობი, — კვლავ ხარხარით მიაძახებდნენ ბიჭები.

როცა სკოლაში სადამო გაიმართებოდა, ვლოდია იქ ყველაფერი იყო: მღეროდა, ამბობდა ლექსებს, ცეკვავდა, უკრავდა. ყველას აოცებდა ეს პატარა ცუგრუმელა ბიჭი. ტაში აღარ ცხრებოდა ხოლმე, მოითხოვდნენ, რომ ისევ ვლოდია მატუსოვი გამოსულიყო. ვლოდიაც კეთილი გუნების ბიჭი იყო, მაყურებლებს ხათრს როგორ გავუტეხავო, ფიქრობდა თავისთვის და ისიც ახალ-ახალი ნომრებით გამოდიოდა.

ერთხელ ლენინგრადში ნიჭიერი ბავშვების კონგრესი გაიმართა. ამ კონგრესზე გამოსვლა აბა ვლოდიას როგორ ასცდებოდა, იქ იყო ისიც. უზარმაზარი დარბაზი სავსე იყო მაყურებლებით. მესამე რიგში იჯდა სერგეი მირონის-ძე კიროვი. დიდი ინტერესით უსმენდა იგი ბავშვებს და ხშირად გულიანად იცინოდა.

ვლოდია მატუსოვის გამოსვლის რიგმაც მოაწია, სცენაზე თითქმის მორცხვად გამოვიდა პატარა, კოხტა, ქერა

ბიჭი. მან ჯერ ხალხით გავსილ დიდ დარბაზს გადაავლო თვალი. ასეთ დიდ საზოგადოებაში პირველად უხდებოდა გამოსვლა და აღარ იცოდა, საიდან დაეწყო. სკამის საზურგეზე მიყრდნობილი კიროვი უცქეროდა მას, ფიქრობდა: ვნახოთ, აბა, რას გვიჩვენებს ეს ბიჭიო.

ვლოდიამ მორცხველი სიჩუმე უცებ დაარღვია და იმღერა სცენაზე. დაამთავრა სიმღერა და მიიმალა. ატყდა ტაშის გრილი, სანამ არ გამოვიდა, არ გაჩერდნენ, მერე უცნაური სიჩუმე ჩამოვარდა... იგი გამოვარდა სცენაზე, ცეკვავდა, ნიავეით დაქროდა. კიროვი ძალიან მოიხიბლა მისი ცეკვით და იცინოდა. უკრავდა ტაშს. ვლოდია კიდევ გამოვიდა, ახლა ბულბულს მიჰბაძა, უცნაურად ტყვევდა. იგი ამის შემდეგაც ბევრჯერ გამოიყვანეს, ხან ცხოველებს ბაძავდა, ხან ფრინველებს, ხან რომელიმე მუსიკალურ ინსტრუმენტს, რომელიც, რი მას ენახა და მოესმინა.

პროგრამა რომ დასრულდა, ვლოდია მატუსოვი კიროვმა დაიბარა. ვლოდია დარცხვენით ამბობდა:

- კიროვთან როგორ მივიდე?
- ისე, როგორც სხვებთან მიდიხარ, — გაათამაშეს.
- რისთვის მიბარებს, რა უნდა მითხრას?
- მიდი და შენ თვითონ გეტყვის.
- ვლოდია მივიდა კიროვთან.
- ოჰ, შენ რა ყოჩაღი ბიჭი ყოფილხარ, ვლოდია, რა კარგი ცეკვა და სიმღერები გცოდნია! ვინ ვასწავლა? — შეეკითხა კიროვი.
- არვიც, შევხედე და ვისწავლე.
- შინ როგორ ცხოვრობთ? — დაინტერესდა კიროვი მისი ოჯახით.

— კარგად. მამა ქარხანაში მუშაობს, დედაც მუშაობს.

კიროვი ტკბილი ღიმილით უცქეროდა ვალოდიას, თავზე აღერსიანად უსვამდა ხელს, როგორც მამა. ბოლოს მისამართი გამოჰკითხა და უთხრა:

— ვალოდია, მოდი ჩემთან სმოლნიში.

ვალოდია მატუსოვი გაოცდა. რასაც არ ელოდა. ისეთი რამ გაიგონა, ცოტათი შეკრთა, ცოტათი დაიბნა, მაგრამ მაინც უპასუხა:

— მოვალ, აუცილებლად მოვალ...

ამ სიტყვების შემდეგ გამოემშვიდობა, გაექანა სახლისაკენ, აღარ იცოდა, როგორ მიდიოდა: მიფრინავდა, თუ მირბოდა. რამდენიმე დღის შემდეგ სმოლნიდან ღია ბარათი მოუვიდა. ბარათი კიროვისაგან იყო, თავისთან იბარებდა ვალოდიასა და მის ამხანაგებს. ისინი დაწმუნდნენ დროს მივიდნენ კიროვთან. კიროვი ძალიან კარგად შეეგება პატარებს, კარგახანს ისაუბრა მათთან, გამოჰკითხა, თუ როგორ სწავლობენ, რომელი საგანი უფრო უყვართ, მასწავლებელს ხომ არ აჯავრებენ. ბოლოს ვალოდიას ჰკითხა:

— გინდა თუ არა მუსიკის შესწავლა? ვალოდიას ამ კითხვაზე სიხარულის ფრთები გამოესხა და უცებ უპასუხა:

— ჩემი ოცნებაც სწორედ ეს არის! კიროვი კვლავ მოფერებით უსვამდა თავზე ხელს და წასვლის დროს დაჰპირდა:

— წადი ახლა შინ, დღეიდან მუსიკალურ სასწავლებელში ისწავლი სახელმწიფო ხარჯზე.

ვალოდია მატუსოვი და მისი ამხანაგები გახარებული გამოიქცნენ სმოლნიდან.

ძია სტალინს ამანათს უგზავნიან

დიდი სიხარული აქვთ
დღეს თამაზს და ფაციას,
ციბრუტივით ტრიალებს
კოხტა გოგო პაწია.

თამაზ გარბი-გამორბის
სანოვავის კალათით,
სულ აავსეს მაგიდა
მრავალი ამანათით.

ფაცია წნავს ნამჯის ლამბაქს,
ოსტატია ნამღვილი,
არსად არ ჩანს ნამცეცი
განაკერი ადგილი.

ამბობს: „ბროლი, ფაიფური
სტალინს ბევრი ექნება,
მე მივართმევ ხელთნაქნარს
სანიმუშოს, საქებარს“.

ბრწყინავს თეთრი ლამბაქი
დაწულ სახელურებით,
ნაპირგადმოყურსული
ქარვისფერი მტკვენებით.

აგერ სურა ბადაგით,
ვერცხლის თასი წკრიალა,
ძველი, პაპის ნაქონი,
დედამ გააპრიალა.

თეთრ სუფრაზე ელვარებს
ვაშლი წითლად ნაფერი,
ფორთოხლები, კომშები,
ხილი სხვადასხვაფერი.

მაგრამ მარტო ეს არის?
თამაზს მოაქვს სხვა რამე,
ამბობს: „ძიას, მე ვიცი,
ამით უფრო ვაამებ.“

რაა მასთან ლამბაქი,
ფორთოხლები ან ვაშლი,
ორბს ჰგავს ქიშხე წამომჯდარს,
გასაფრენად ფრთაგაშლილს“.

დალამდა ამ ფუსფუსში
და გაიღო კარები,
მამამ შემოანათა
მზიარული თვალები.

„ეგ რა არის, ცელქებო,
ეს რა მოგიგონიათ?!
ბელადს ეს გაახარებს?
ეხ, რა ტყვილად გგონიათ!“

წადით, სთხოვეთ „ოქტომ-
ბრელს“

მოგითავსონ ბარათი,
ეს იქნება ყველაზე
ძვირფასი ამანათი“.
„-მერე...“

„ეხლა თქვენ მიხვდით,
როგორ უნდა დაწერა...?“
„-მესმის, — ამბობს თამაზი, —
ვიცი სიტყვის დაჭერა“.
ლა დაწერეს ცელქებმა:

„ძია სტალინს სალამი,
სიკოცხლე, სიხარული,
კვლავად დიდხანს გვატკობდეს
ჩვენ შენი სიყვარული;

რომ ჩვენს ტურფა სამშობლოს
არ მოაკლდეს სინათლე,
მუდამ დროშად გვიძლოდეს
სტალინური სიმართლე.

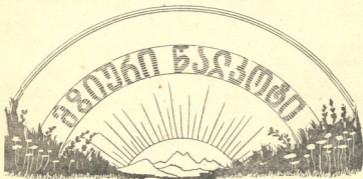

კვლავ ჩაგრულთა საშველად
ღღერდეს შენი ნალარა,
დილის მზე პირცინცხალი
გიკოცნიდეს ქალარას,

ჩვენ კი ძია, სიტყვას ვდებთ
შენს სახელზე დიადზე,
რომ დღეიდან ვისწავლით
უსათუოდ ფრიადზე.

აპაკი კარსელიძე

მოკმეღნი:

1. ღია 2. გულნარა. 3. გურამი
4. ვარდი 5. ია წ. ყაყაჩო

სანახაობა წარმოადგენს წალკოტს.
მრავალ მცენარეს შორის დგას ვარდი,
ია და ყაყაჩო.

პაუზა.

შორიდან მოისმის პატარების სიმღე-
რა, რომელიც თანდათან ახლოვდება.
ფრინველებში მერცხალს ვეტრფი,
ყვავილებში ვარდს და იას,
ბედნიერი ბავშვობისთვის
გაუმარჯოს სტალინ-ძიას!

(გაიმეორებენ)

მიყვარს სიმღერა-თამაში,
მიყვარს ხალხური სტვირიო,
რომ გავიზრდები, ვიქნები

ჩვენი სამშობლოს გმირიო.

(გაიმეორებენ)

შემოვლენ ღია, გულნარა და გურა-
მი! წალკოტით იზიბლებიან და ხალი-
სით უტყერიან. ცოტახნით სიჩუმეა, მე-
რე მღერიან:

ოხ, წალკოტი: ვარდი, ია,
ყაყაჩო და გეორგინა,
მიხაკი და მთის ყვავილნი,
ზამბახი და ოქროს წვიმა.

დიდგულა და დიდყვავილა,
ენძელა და ხარისძირა,
შროშანა და მარგალიტა,
სანთელა და მზისუმზირა.

უკვდავა და უცქვეთელა.
ჯონჯოლი და ჯვაროსანი,
სამყურა და საქარულა,
სასტვენა და მთის სოსანი.

ყაყაჩო — როცა დილა მიწის მკერდზე
ნათელ სხივებს აელვარებს,
მდგლო ცვარით იმოსება ნულს
ჩვენ საკვებად და გვამარებს.

გურამი — მარგალიტი მთის და ბარის,
ყველა ქვეყნის, ყველა ერის,
წალკოტი და სიხალისე
ათასგვარი, ათას ფერის.

ლია, გულნარა და გურამი
(ერთად).
მთის და ბარის ყვავილებო,
რად კეკლუცობთ ათას
ფერად,
რად ხართ ასე მოქარგული —
სულის, გულის ასაძგერად?

გულნარა — ასე კობტად, ასე ლალად,
მიკვირს, როგორ იქარგება?
ხან ბუნებას აკეკლუცებს,
ხან კი ისევ იქარგება.

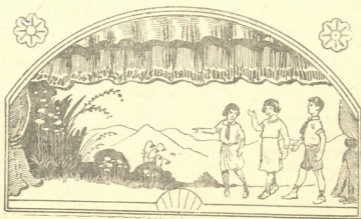
ვარდი, ია და ყაყაჩო (ერთად)
რად ვართ ასე ლამაზები,
რად ვკეკლუცობთ ათას
ფერად?
მზე გვაცხუნებს, ცვარ-ნამი
გვაქვს
საკვებად და აღსაზრდელად.

ლია — მთის და ბარის ყვავილებო,
რად კეკლუცობთ ათას
ფერად?
რად ხართ ასე მოქარგული —
სულის, გულის ასაძგერად?

ვარდი — მე წალკოტის სიტურფე ვარ,
სიხალისე მიწის, ტისა,
მე ბულბულის დობილი ვარ
და შვილი ვარ, შვილი
მზისა.

ლია, გულნარა და გურამი
(ერთად)
მთის და ბარის ყვავილებო,
რად კეკლუცობთ ათას
ფერად?
ვარდი, ია და ყაყაჩო
(ერთად)
მზე გვაცხუნებს, ცვარ-ნამი
გვაქვს
საკვებად და აღსაზრდელად.
გურამი — მზეო? ჩვენც გვაქვს,
ყვავილებო,
კაცი მზესთან შესაადარი:

ია — ბუნება რომ გაიღვიძებს,
მზე რომ მოჰფენს ბროლის
სხივებს,
მაშინ მიწა სითბოს იგრძნობს
და ჩვენთვის ქსოვს ფერად
მძივებს.

გამარჯვების სხივებს
აფრქვევს
ჩვენი მამა, ჩვენი სტალინი.

ბულბულივით „ტია-ტიას“
შეგებარის და შეგებარიართ
ჩვენ მშობლიურ
სტალინიძინს:

ღია — სითბო ჩვენც გვაქვს,
სიხალისეც,
სულში, გულში გვატარებენ
და ამიტომ ჩვენ თაობას
ყვავილნარებს გვადარებენ.

(ბავშვები და ყვავილები
ერთად)
და სამშობლო ნანას
გვიმღერს, თამაში).

მაშ წალკოტი დაჰკრეფს
წალკოტს
თაიგულად, ლამაზ მტევნად,
ზეიმია, დაჰკარ დოლი
ჩვენ სამშობლოს
სადიდებლად!
(უკრავს მუსიკა და გაიმართება „ცეკვა-
თამაში“).

(ფარდა)

ბავშვები ბედლის შესახებ

ჩემი საჩუქარი

დღეს შეგისრულდა სამოცი წელი,
ძიავ ფოლადო, ტკბილი იმედო,
ჩემ პატარა გულს რა აქვს ისეთი,
რომ შენს საჩუქრად არ გაიმეტოს...

ჩემი სამშობლო აყვავებული
რარიგ სიამით მიხარებს თვალსა,
ბედნიერებით მეცხება გული,
მეც გადაგიხდი ამაგს და ვალსა!

დაუზარებლად ვისწავლი მუდამ,
შენი ბრძოლების ვიქნები მცოდნე,
მტრის ვერაგობას დავხვდები მტრულად
და მეგობრობას გაუწევვ მოძმეთ...

იცოცხლე, ძიავ, იცოცხლე დიდხანს,
შენითქხარობენ პაწია გულნიც,
შენ გზას მივყვებით და ასე ვივლით
მომავალშიაც გამარჯვებულნი...

თბილისის მე-18-სკოლის მე-4 კლასის ფრიადოსანი მოსწავლე **მადეა კანდელაკი**.

სტალინი

(აკროსტიხი)

საყვარელო ძია სტალინი,
ჩვენო დიღო ბელადო,
შენზე მუდამ მღერიან
მთებშიაც და ველადო.

ტურფა არის ეს დროება,
როგორც ვარდი გაფუჩქნული,
დღეს მშრომელი მხიარულობს
და ხალისით უძგერს გული.

ამიტომაც შენზე მღერის
ჩვენი ხალხი, ჩვენი ერი,
შენ შეჰქმენი ტკბილი ხანა,
ეს ცხოვრება ბედნიერი.

ლენინის კვალს შენ მიჰყვები
და განაგრძობ იმის საქმეს,

საბჭოეთის ხალხი მიგყავს
დიად გამარჯვებისაკენ.

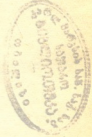
იყო დრო, როს ჩვენ გეჩაგრავდნენ
და სტანჯავდნენ მშრომელ მასებს;
რადგან მოსპე ბოროტება,
ჩვენ ამიტომ დაგაფასეთ.

ნულარ ფიქრობს ჩვენი მტერი,
ვერ წავვართმევს მიწის მტკაველს,
თუ გაბედავს, ბრძოლების ხმა
გააღვიძებს ბარს და მთა-ველს.

იცოცხლე, დიღო სტალინო,
საყვარელო ბელადო,
შენი ხმა ყველგან გაისმის,
მთებშიაც და ველადო.

თბილისის მე-18 სკოლის მე-4 კლასის მოწაფე **გურამ ასათიანი**.

სიძვერა * * * ბეჭადბუ

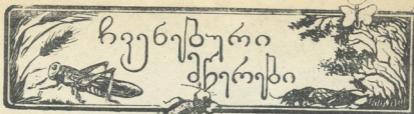
შენ გაანათლე ქვეყანა,
სტალინო, ხალხთა ბელადო,
შენ დარიგებას უგზავნი
ჯარს, წასულს საბრძოლველადო.

თუ საბრძოლველად წამოვლენ,
არ გვეშინია მტრისაო,
დავხვდებით ჩვენსა საზღვარზე,
როგორც ქვა სალი კლდისაო.

საყვარელ სამშობლოს ვიცავთ,
შორს გვიქრის მტრელი თვალიო,
თუ მტერი გადმოგვეპარა,
ვაპ, მაშინ მისი ბრალიო!

რა საყვარელი რამა ხარ,
სტალინო, ჩვენო ბელადო,
ყველა შენს სახელს დამღერის
მთაში და მინდორ-ველადო!

თბილისის მე-10 საშ. სკოლის მე-3 კლ. ფრიადოსანი მოსწაფე **ლონდა იონათამიშვილი**.

(გაგრძელება)¹

ირემა ხოჭო

მას რქები აქვს ირემივით, სიჩქარით კი ირემს არ ჰგავს, ის ხის სითხით იკვებება, დაფრინავს და ღროს არ ჰკარგავს.

ყველა ხოჯოს სჯობს სიდიდით ეს ირემა წაბლისფერი, მამლებს ხშირად ჩხუბი უყვართ, ეგრებიანათ თავ-კისერი.

მესათლავე

ეს მწერები ჩვენ გვაძლევენ სარგებლობას, განა ზიანს, საქმე ვერ აქვთ დიდებული, თუმცა ხოჯო ლამაზია.

ყნოსვით მყისვე მძორს მიაგნებს, მერე მძიმე ჯაფაშია: გამოუთხრის ქვემოთ მიწას, — ლეში უკვი საფლავშია.

და თუ ლეში ბუჩქზე არის, ნახეთ უცხო სანახავი: აძვრებიან, რტოს არხევენ, მოსხლეტენ და დამარხავენ.

მაგრამ განა მართლა ჩვენთვის უყვართ ასე თავდადება: ლეშს თავისთვის ინახავენ, წერილ მატლების დასაკვებად.

მარგთრქა-ხოჭო

ცხვირზე რქა აქვს, არ შეეხო, თორემ გააკრავს. თორემ დაგსჯის, ხოჯო არ ჰკამს, ხოლო მატლი ცხოვრობს მდიდარ ნიადაგში.

მატლს სჭირდება ექვსი წელი, რომ ხოჯოებს შეუერთდეს, ფრთა რომ ჰქონდეს, დაფრინავდეს, და მერე კი ცოცხლობს ერთ თვეს.

თხილის ცხირგრძელა

„რა მწარეა, ვამბობთ, ქიას თხილში ვილა მისცა ბინა?!“ ეს მატლია, თეთრი მატლი, იგიც ხოჯომ გააჩინა.

სახვრეტელით, გრძელ ხორთუმით, გამოხვრიტა თხილის კანი და შიგ ჩადვა არხეინად ერთი თვისი კვერცხთაგანი.

ამ კვერცხიდან მატლი გაჩნდა, მატლიც თხილით გამოძლება, გაიზრდება, სხვა ხვრელს გახვრეტს და თხილიდან გამოძვრება.

ძირს ვარდება, თავის ხელით საფლავს ითხრის — მიწის ფენას, შიგ ზის ქუპრად, გაზაფხულზე ამოძვრება გასაფრეხად.

(გაგრძელება იქნება)

¹ დასაწყისი იხილე „ოქტომბრული“, № 11.

საოქტომბრო სიმღერა

მუსიკა თამარ შვერვაშვილისა

სიტყვები ლილია მერგულიძისა

Allegretto.

სა - ვით, ცა - შით, კის - კი - სით,

ეხი - ა - მყ - ლით, წეხი - ა - ლით, მოვ - ღი - ვაით,

მო - ვიმ - ლე - რით წი - თულ - ცხო - მის ფხი - ა - ლით.

გამარჯვება ოქტომბერს,
ლამაზს ღიღებინასა,

ვარსკვლავებით მოკედელს,
მოკაშკაშე მზინასა.